

Theodor Syllaba

**T. G. MASARYK
a revoluce v Rusku**

NAŠE VOJSKO

PRAHA 1959

OBSAH

ÚVOD 7

Kapitola I. MASARYKOVO POJETÍ RUSKÉ OTÁZKY V XIX. STOLETÍ.

1. Hlavní pojetí ruské otázky v evropské publicistice koncem XIX. století. Masarykovo setkání s E. L. Radlovem a počátky intenzivního studia Ruska. Cesty do Ruska. Setkání s L. N. Tolstým a tehdejší Masarykův vztah k němu. – 2. První Masarykova kniha o ruské otázce: Studie o slavjanofilství I. V. Kirejevského. Studie o F. M. Dostojevském z počátku let devadesátých a tehdejší Masarykův vztah k němu. – 3. Vliv slavjanofilství a Dostojevského na ideologické základy Masarykova politického programu. Vnitřní spřízněnost idejí s Dostojevským – výrazný rys Masarykova poměru k ruským směrům v předrevolučním období 15

Kapitola II. T. G. MASARYK A PRVNÍ RUSKÁ REVOLUCE.

1. Tři hlavní politické síly a tři linie v ruské demokratické revoluci. – 2. Působení Masarykovy *Otázky sociální* v Rusku na počátku XX. století. – 3. Vliv přemístění centra světového revolučního hnutí do Ruska na změnu původního Masarykova pojetí ruské otázky. Studie o K. P. Pobědonoscevovi. Americké přednášky. Masarykův názor na vývoj konstitučního hnutí na Rusi v předvečer první ruské revoluce. – 4. „Obrat doleva“ v revolučním roce 1905. Masarykův souhlas s programem a taktikou liberálního „osvobozenectví“ v ruské demokratické revoluci a jeho spolupráce s ruskou liberální stranou 40

Kapitola III. MASARYKOVO ZPRACOVÁNÍ RUSKÉ REVOLUCE V DÍLE RUSKO A EVROPA.

1. Hlavní směry na ideologické frontě po porážce první revoluce v Rusku. Oživení náboženské otázky a jeho souvislost s nástupem reakce proti revolučnímu a demokratickému hnutí. – 2. Masarykovy další styky s ruskými veřejnými činiteli a přípravné práce ke knize o ruské

revoluci. Třetí cesta do Ruska. – 3. Masarykovy soudy o hlavních silách, směrech a stranách, které se střetly v ruské demokratické revoluci, v díle *Rusko a Evropa*. – 4. Masarykův pokus o objasnění ruské otázky „analýzou Dostojevského“. Jeho kritika Dostojevského. Liberálně protirevoluční obsah Masarykova pojetí ruské revoluce jako boje „demokracie proti teokratií“ 72

Kapitola IV. T. G. MASARYK A ÚNOROVÁ REVOLUCE.

1. Masarykovy styky s ruskými politiky za protirakouské akce v prvních letech světové války. Jeho názor o úloze carského Ruska při obnovování českého státu v předvečer Únorové revoluce. – 2. Masarykovo uvítání druhé ruské revoluce jako souhlas se zřízením liberální Prozatímní vlády v Rusku 112

Kapitola V. MASARYKOVA ČINNOST V RUSKU V OBDOBÍ MEZI ÚNOROVOU A ŘÍJNOVOU REVOLUCÍ.

1. Masarykův příjezd do Ruska po Únorové revoluci. Charakter jeho politického působení na ruskou veřejnost v období dvojládí. Jeho úsilí o zformování čs. armádního korpusu v Rusku, o nasazení čs. vojska na protiněmecké frontě a o podnícení ruských armád k intenzivnímu vedení války. Masarykovy naděje za červnové ofenzívy Prozatímní vlády a jeho postoj k červencovým událostem v Petrohradě. – 2. Masarykova politická linie při řízení práce odbočky ČSNR a při vykonávání funkce diktátora čs. vojska v období od červencových událostí do Kornilovova puče. Masaryk ve stavce, v Kyjevě, u čs. vojska. První plenární zasedání odbočky ČSNR v Moskvě. – 3. Krach Kornilovova puče, zostření krize Prozatímní vlády, bolševizace sovětů. Masaryk u Kornilova, znovu v Petrohradě, jeho cesta do Rumunska. Jeho kritika instrukcí VCIK Skobelevovi a snaha přimět Rusko k pokračování ve válce v bloku Dohody. Masarykův vztah k hlavním politickým silám a stranám v předvečer II. všeruského sjezdu sovětů: zásadní shoda s kadety, kritika slabosti a kolísavosti buržoazních demokratů v Prozatímní vládě, záporný vztah k sovětům a odmítání bolševiků jako „anarchie“ 135

Kapitola VI. T. G. MASARYK A ŘÍJNOVÁ REVOLUCE V RUSKU.

1. Masaryk v Petrohradě a v Moskvě ve dnech říjnového ozbrojeného povstání lidu. Jeho bezprostřední reagování na socialistickou revoluci v dopise Plechanovovi: kritika bolševiků, předpověď o neudržitelnosti sovětské moci, zásadní odmítání Říjnové revoluce. – 2. Masaryk opět u čs. vojska v Kyjevě. Jeho činnost při organizování protisovětských

sil v prvních měsících existence sovětského Ruska, vztah k ukrajinské nacionalistické Centrální radě a k protisovětským činitelům ve stavce. Druhé plenární zasedání odbočky ČSNR v Kyjevě. – Masaryk odevzdává čs. armádní korpus do žoldu a pod přímé velení francouzské. Jeho diplomatické vyjednávání s Muravjovem po znovuzřízení sovětské moci v Kyjevě. Věrolomné a nelojální jednání odbočky ČSNR se sověty a zřeknutí se boje proti německému imperialismu na Ukrajině. Masarykova opatření v Moskvě a odjezd z Ruska. Přejchod od politiky neutrality k politice intervence a války proti sovětskému Rusku . . . 195

ZÁVĚR 238

BIBLIOGRAFIE 247

JMENNÝ REJSTŘÍK 256

SEZNAM VYOBRAZENÍ A PŘÍLOH 261